

**Documents
Planificació i
Gestió**

**Col·legi Canigó de
Fomento de Centros
de Enseñanza, S.A.**

**[PROT
OCOL
DE
PREVEN
CIÓ,
DETECC
IÓ I
INTERV
ENCIÓ**

**ENFRONT
T
L'ASSETJAMENT
ENTRE
IGUALS,
setembre
2017**

Aquest protocol s'emmarca en la normativa vigent del Departament d'Ensenyament i ofereix orientacions de caràcter preventiu, de detecció i d'intervenció.

1. PREVENCIÓ

a. Centre

i. Normativa de convivència

ii. Valors i actituds

1. Educar en el respecte

2. Educació socioemocional

3. Educar en la gestió positiva dels conflictes (Mediació)
  4. Educació intercultural
  5. Inclusió
  6. Educació per la pau
- iii. Organització del centre
- b. Professorat
    - i. Desenvolupar activitats de prevenció
    - ii. Practicar la mirada atenta i l'escolta activa
    - iii. Impulsar la cohesió de grup i la participació
    - iv. Fomentar la figura del company tutor i l'ajuda entre iguals
    - v. Gestionar l'aula de manera eficaç
  - c. Alumnat
  - d. Família

2. DETECCIÓ

- a. Indicis: coneixement o sospita d'una situació d'assetjament escolar per part de qualsevol membre de la comunitat educativa
  - i. **Existeix una situació d'abús de poder** que impedeix que la persona assetjada pugui sortir de la situació per ella mateixa.
  - ii. **Hi ha intencionalitat per part de l'agressor o agressors** de fer mal, ja sigui físicament o psicològicament.
  - iii. **Qui el pateix es troba indefens enfront de qui l'intimida**, i això té com a conseqüència inseguretat i deteriorament de l'autoestima.
  - iv. **Es repeteix sistemàticament al llarg d'un període de temps** durant el qual l'agressió es dona de manera sostinguda.
- b. Indicadors
  - i. Físics: Presenta **trastorns psicossomàtics** (mal de panxa, mal de cap, vòmits...), manifesta **canvis en les pautes de menjar, s'expressa amb dificultat** i fins i tot quequeja, Sovint presenta **nafres, talls o blaus** inexplicables...
  - ii. Conductuals: Presenta una actitud hipervigilant, de recel, **sovint està sol**, no té amics i/o és rebutjat pels companys, presenta **canvis sobtats en les rutines diàries** (no vol anar al pati, no

vol seure en un lloc, vol quedar-se a la classe, demana que el mestre l'acompanyi, etc.), baixa el seu **rendiment acadèmic**, sovint és intimidat o molestat, es fiquen amb ell o està ficat en **baralles** en què es troba indefens, es culpa dels problemes o les dificultats...

- iii. Emocionals: Expressa **inseguretat i /o ansietat**, **mostra poques** habilitats socials (especialment **assertivitat**), **plora** amb facilitat i/o sovint s'**angoixa** emocionalment, es tanca en si mateix, **evitant relacionar-se** amb els amics o amb la família, Es preocupa excessivament per la seva seguretat personal: dedica molt de temps i esforç a pensar i preocupar-se per trobar trajectes i espais segurs...
- iv. Per part dels companys: **Se'n burlen** i li fan bromes desagradables, l'insulten, etc, li fan arribar notes o **missatges electrònics insultants** o amenaçadors, no li parlen, **l'ignoren**, **mai no el conviden** a festes o activitats fora de l'escola, **rebutgen** seure al seu costat...

3. EQUIP DE VALORACIÓ

La direcció definirà un equip de valoració que estarà integrat per 5/6 professionals com a màxim:

- Sotsdirecció
- Tutor
- Gabinet d'orientació
- Professorat
- Si es veu necessari: un membre de l'equip d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) i algun professional de la comunitat educativa (Mossos d'Esquadra, serveis socials, etc.) que pugui oferir orientacions sobre la situació d'assetjament (o presumpte assetjament) que cal valorar.

Tasques:

- **Compilació d'informació:** entrevistes (*veure model annex*) amb l'alumnat implicat (assetjat i qui presumptament fa assetjament).
- **Informació a les famílies de l'alumnat implicat** (assetjat i qui presumptament fa assetjament) i contrast de la mateixa.
- **Redacció de l'informe** de valoració i propostes d'actuació pel que fa a:
  - o Alumnat que ha patit una situació d'assetjament:

- Mesures d'atenció i protecció
- Mesures educatives
- o Alumnat que ha tingut una conducta assetjadora envers un company o companys:
  - Mesures correctores provisionals
  - Mesures educatives

4. INTERVENCIÓ

Si la valoració confirma un conflicte greu es prendran les següents mesures:

ACTUACIONS AMB L'ALUMNAT ASSETJADOR I ALTRES ALUMNES SEGUIDORS

- a. Mesures de control:
  - i. Realitzar entrevistes individuals per comunicar a l'alumnat implicat les intervencions, i fer-lo partícip d'aquestes mesures transmetent-li la voluntat d'ajudar-lo que les coses li vagin bé.
  - ii. Dur a terme actuacions que permetin desenvolupar formes d'autocontrol i autoreflexió sobre la conducta d'assetjament i els efectes per a ell mateix i per la persona assetjada, i que l'ajudin a entendre el conflicte i a evitar situacions semblants
- b. Responsabilitats:
  - i. S'ha de potenciar la responsabilitat de les pròpies actuacions. Això implica que, a més de les mesures sancionadores pertinents, l'alumnat assetjador demani disculpes a l'alumnat maltractat i/o dugui a terme accions concretes de reparació. Les sancions tindran caire reparador i educatiu, i es vetllarà perquè siguin proporcionades i relacionades amb els fets.
- c. Altres mesures educatives
  - i. Desenvolupar les habilitats socials i treballar l'empatia
  - ii. Proposar tècniques cognitives d'autocontrol i gestió de les emocions

ACTUACIONS AMB L'ALUMNAT ASSETJAT

- a. Mesures de protecció i seguretat adreçades a l'alumne consistents en:
  - i. L'observació atenta per part del professorat per evitar noves situacions d'assetjament

ii. L'acompanyament i seguiment diari per part d'un professor o professora referent amb qui l'alumne o alumna tingui confiança i una relació empàtica i afectiva

iii. L'impuls de programes d'ajuda entre iguals, companys-tutors, que poden oferir tranquil·litat i confiança, i contribuir que no es repeteixin aquestes situacions.

iv. El foment del treball cooperatiu per afavorir l'acompanyament dels alumnes agredits i la implicació de la resta del grup, evitant situacions d'aïllament

b. Sol·licitar la col·laboració i el compromís de la família.

i. Acompanyament per part de l'equip docent, tutor, orientador o professional de l'EAP

ii. Mesures curriculars específiques en el cas que els fets hagin afectat el procés escolar de l'alumne

iii. Derivació del cas a altres professionals, si cal una intervenció més especialitzada (metge pediatra o metge de família, Unitat de Salut Mental, etc.)

ACTUACIONS AMB EL GRUP-CLASSE PER DONAR RESPOSTA A LES SITUACIONS D'ASSETJAMENT ENTRE IGUALS

- Fer saber a l'alumnat que mantindrem una postura de tolerància zero enfront qualsevol tipus de conducta d'assetjament.
- Realitzar seguiments del clima relacional de l'aula.
- Treballar per crear un clima escolar de rebuig a les conductes d'assetjament, mitjançant tutories en les quals s'abordi el problema de manera indirecta (roleplaying, estudi de casos, dilemes morals, etc.)
- Diferenciar el comportament del "xivato" de la conducta de denúncia del patiment d'un company.
- Implicar l'alumnat en la creació d'un marc protector, preventiu i corrector de l'aïllament i victimització a través d'iniciatives com "el cercle d'amics", tutories entre iguals, alumnat ajudant, equip de mediació, etc.

INTERVENCIÓ AMB LES FAMÍLIES

a. Actuacions amb la família de l'alumnat assetjat

i. Valorar la conveniència d'atendre la família amb l'alumne o alumna.

ii. Cal comptar amb la família afectada i sol·licitar la seva col·laboració. Les famílies han de sentir-se recolzades per poder treballar

conjuntament i evitar que prenguin iniciatives que agreugin la situació.

- iii.** Donar a la família la possibilitat d'expressar els seus sentiments, ajudant-la a analitzar la situació de forma proporcionada, sense minimitzar els fets ni sobredimensionar les conseqüències.
- iv.** Mantenir reunions per informar de les mesures que s'han pres. Compartir aquells acords que impliquen la seva participació (especialment les d'observació). Acordar un calendari de reunions.
- v.** Recollir els compromisos i acords entre la família, el centre i l'alumne en els continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu.
- vi.** Oferir pautes que ajudin a afrontar de forma adient la situació del seu fill o filla (guia per a les famílies).
- vii.** Proposar el seguiment dels acords per tal que la família percebi que el cas no es dóna per tancat, sinó que s'estarà atent al procés.

b. Intervenció amb la família de l'alumnat agressor

- i.** Informar la família de la gravetat del problema i que no s'han de permetre ni consentir més agressions per part del seu fill. Comunicar-los que les conductes greument perjudicials per a la convivència que a més impliquen discriminació per raó de gènere, sexe, raça naixença o qualsevol altra condició personal o social, seran considerades faltes especialment greus.
- ii.** Comunicar les sancions i les actuacions que es duran a terme.
- iii.** Demanar la col·laboració a la família perquè el seu fill o filla accepti la seva responsabilitat, es disculpi amb el company assetjat i repari el mal que li ha fet.
- iv.** Mostrar a la família la necessitat que els seus fills i filles aprenguin altres formes de relacionar-se.
- v.** Oferir a la família pautes que els ajudin a treballar amb els seus fills l'autocontrol de la violència, fomentant l'autoestima, el desenvolupament de l'empatia i l'assertivitat, per facilitar el desenvolupament de criteris propis que els protegeixin de conductes grupals.
- vi.** Orientar la família, si escau, sobre la necessitat de suports externs per a la superació del problema.

- c. Intervenció amb les famílies de l'alumnat seguidor i observador
  - i. Sensibilitzar les famílies sobre el valor del respecte o la responsabilitat i la importància de treballar-los amb els fills.
  - ii. Orientar i assessorar les famílies sobre com fomentar el respecte o la responsabilitat en els seus fills.
  - iii. Possibilitar l'intercanvi d'experiències i l'aprenentatge entre iguals.
  - iv. Registre de seguiment de totes les actuacions.

5. AUTOAPRENTATGE

Una vegada s'ha activat el protocol i s'han desenvolupat les actuacions corresponents a cada nivell, és necessari valorar l'eficàcia del circuit, dels processos i els recursos, detectar els punts febles i fer les propostes de millora corresponents per tal d'aconseguir el màxim ajustament possible del protocol a les necessitats de l'alumnat, del centre i del context.

ANNEX

COMPILACIÓ D'INFORMACIÓ

PAUTA DE COMPILACIÓ I RECOLLIDA D'INFORMACIÓ DELS ASPECTES REFERITS AL CAS
DATA DE LA DETECCIÓ:
Qui ha fet la detecció?

DADES DELS ALUMNES IMPLICATS
<p><u>Alumne/a assetjat/da:</u> Nom i cognoms: Edat: Curs: Tutor/a:</p> <p><u>Alumne/a assetjador/a*:</u> Nom i cognoms: Edat: Curs: Tutor/a:</p>
FET DETECTAT I UBICACIÓ
<p>Descripció del fet:</p>
<p>Aquest incident ha estat protagonitzat per l'alumne/a (o alumnes):</p> <p>☐ Sol/a</p> <p>☐ En grup   Del seu grup classe? ☐ Sí ☐ No</p> <p>   Del centre? ☐ Sí ☐ No</p> <p>☐ En el centre: aula ☐ passadissos ☐ gimnàs ☐ pati ☐ altres ☐</p> <p>☐ Fora del centre</p>
COMPORTAMENT DE L'ALUMNE/A ASSETJADOR/A*
<p>☐ 1ª vegada</p> <p>☐ Repetició</p> <p><i>En cas de repetició, breu resum de la intervenció duta a terme anteriorment</i></p>
<p>DADES DE CONTEXT I/O FAMILIAR RELLEVANTS</p>
<p>ALTRES ASPECTES RELLEVANTS A CONSIDERAR</p>
COMPORTAMENT DE L'ALUMNE/A ASSETJAT/DA*

☞ 1ª vegada

☞ Repetició

En cas de repetició, breu resum de la intervenció duta a terme anteriorment

DADES DE CONTEXT I/O FAMILIAR RELLEVANTS

ALTRES ASPECTES RELLEVANTS A CONSIDERAR

* En el cas que hi hagi diversos alumnes implicats, es recolliran també les seves dades

REGISTRE I SEGUIMENT

Registre del fet

R E G I S T R E D E F E T S	Data
	Persona que fa l'informe
	Alumnes implicats (noms i cursos) Assetjat/da: Assetjador/a:
	Lloc i hora del fet
	Descripció del fet

	Procediment de resolució del cas
--	----------------------------------

PROCEDIMENT D'INTERVENCIÓ

R E G I S T R E D , A C T U A C I O N S	Actuacions realitzades amb l'alumne/a assetjat/da*
	Actuacions:
	Data:
	<i>Amb el grup-classe</i>
	Actuacions
	Data
	<i>Amb la família</i>
	Actuacions
	Data
	Acords presos:
<i>amb l'alumne/a assetjat/da*</i>	
Acords	
Data	
<i>Amb el grup-classe</i>	
Acords	
Data	
<i>Amb la família</i>	
Acords	
Data:	
Actuacions realitzades amb l'alumne/a assetjador/a*	
Actuacions:	
Data:	
<i>Amb el grup-classe</i>	
Actuacions	
Data	
<i>Amb la família</i>	
Actuacions	
Data	
Acords presos:	
<i>amb l'alumne/a assetjador/a*</i>	
Acords	
Data	

	<p>Amb el grup-classe</p> <p>Acords</p> <p>Data</p> <p>Amb la família</p> <p>Acords</p> <p>Data:</p>
--	--

R E G I S T R E D E S E G U I M E N T S	Seguiment 1: (s'ha aturat la situació de maltractament? Valoració) amb l'alumne/a assetjat/da
	Revisió
	Data
	Amb el grup-classe
	Revisió
	Data
	Amb la família
	Revisió
	Data
	Seguiment 1: (s'ha aturat la situació de maltractament? Valoració) amb l'alumne/a assetjador/a*
	Revisió
	Data
Amb el grup-classe	
Revisió	
Data	
Amb la família	
Revisió	

	Data
--	------

* En el cas que hi hagi diversos alumnes implicats, es recollirà també aquesta informació de cadascun d'ells.